

KESKIUUSIMAALAISTEN HYVINVOINTI JA TERVEYS KORONAVUONNA 2020 –

ALUEELLINEN HYVINVOINTIKERTOMUS 2020

Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymän strategiassa erityisesti painopiste ”Jokainen on tärkeä”, korostaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Painopisteen mukaisesti ytimessä on ihmisten hyvinvointi – meille jokainen on tärkeä.

Keski-Uudenmaan sote kuntayhtymän 1. alueellinen hyvinvointikertomus hyväksyttiin kuntayhtymän hallituksessa 23.3.2021, § 38. Kertomuksessa toteutuu alueellisen hyvinvointisuunnitelman 2020-2025 raportointi, joka on osa kuntayhtymän strategiaa. Alueellinen hyvinvointisuunnitelma määrittelee, mitä Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä tekee omana toimintanaan sekä yhdessä muiden toimijoiden kanssa asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä eriarvoisuuden vähentämiseksi. Hyvinvointikertomus sisältää myös kuntayhtymän osallisuusohjelman 2020-2025 toteutumisen raportoinnin. Osallisuuden edistäminen nähdään kuntayhtymässä suhteessa kuntalaisiin, asiakkaisiin ja henkilöstöön. Osallisuuden edistämisen työkaluiksi on vuoden 2020 aikana kehitetty mm. asukaskehittäjätoimintaa, dialogisia työtapoja ja osallisuuspelejä, jonka käyttö kohdistuu erityisesti kuntayhtymän henkilöstölle. Osallisuuden edistämiseksi on vuoden 2020 aikana kehitetty mm. asukaskehittäjätoimintaa ja dialogisia työtapoja. Osallisuuden toteutumisen arvioimiseksi ja edelleen kehittämiseksi henkilöstön tueksi kehitettiin Osallisuuspelejä

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman valmistelun lähtötilanteessa todettiin, että keskiuusimaalaiset voivat keskimäärin hyvin. Kuntien välillä on kuitenkin eroja esimerkiksi toimeentulon niukkuudessa ja osallisuudessa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta yhteisiä alueellisia haasteita ovat väestön liikkumattomuus, ylipainoisten ja diabeteksen (2 tyyppi) määrän kasvu, mielenterveyden häiriöt ja päihteiden käytön lisääntyminen. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet on kohdennettu näihin haasteisiin. Tavoitteena on ehkäistä ongelmia ennen niiden syntymistä.

Vuosi 2020 tullaan muistamaan koronaepidemiasta, joka vaikutti laajasti myös keskiuusimaalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Vuoden aikana jouduttiin tekemään muutoksia palvelutuotantoon ja toimintoja keskitettiin epidemian hoidon kannalta tärkeisiin palveluihin. Näillä toimenpiteillä oli vaikutusta myös alueelliseen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työhön. Monet suunnitellut toimenpiteet lykkääntyivät ja niiden toteutus siirtyi tulevaisuuteen. Koettu yksinäisyys on lisääntynyt, koska rajoitukset ovat vaikuttaneet sosiaalisiin suhteisiin ja esimerkiksi eri ikäryhmien harrastustoimintaan. Osalla kuntalaisista päihteiden käyttö on epidemia-aikana lisääntynyt ja osalla taas vähentynyt. Samansuuntaisia tuloksia on liikkumisen suhteen. Työikäisen väestön osalta epidemia on vaikuttanut perheiden taloudelliseen tilanteeseen työttömyyslukujen kasvun myötä. Erityisesti lomautettujen määrä kasvoi vuoden 2020 aikana. Koronaepidemian negatiivisista vaikutuksista kuntalaisten hyvinvoinnille on jo jotain näyttöä, mutta pitkäkestoisiin vaikutuksiin tulee varautua tulevaisuuden alueellisessa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työssä eri toimijoiden yhteistyöllä. Epidemian aikana eri toimijoiden välinen yhteistyö syveni ja toimijat tulivat enemmän tietoisiksi toistensa tekemästä työstä.

Jatkossa kuntayhtymän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö keskittyy eri toimijoiden monialaisen yhdyspintatyön kehittämiseen. Tämä tavoite on nostettu tekeillä oleviin kohdennettuihin hyvinvointisuunnitelmiin ja se on huomioitu jo valmisteluvaiheessa lisääntyneenä yhteistyönä. Edelleen on kehitettävä sähköisten omahoidon ja asiointin menetelmiä ja tehostettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvää viestintää. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on useimmiten kyse monen asian yhtäaikaista vaikutuksesta. Toimet eivät yleensä ole yksittäisiä tarkkarajaisia toimenpiteitä, sillä harvoin yksittäinen asia kohentaa tai heikentää väestön hyvinvointia ja terveyttä. Usein toimenpiteet ovat aluksi investointeja tulevaisuuteen, jolloin hyöty näkyy vasta pidemmällä aikavälillä. Oikein valituilla toimenpiteillä saadaan vaikutuksia aikaan myös lyhyellä aikavälillä.

Linkki alkuperäiseen hyvinvointikertomukseen: [https://keusote.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Yhtymaumlhallitus/Kokous_2332021/Alueellinen_hyvinvointikertomus_2020\(4861\)](https://keusote.cloudnc.fi/fi-FI/Toimielimet/Yhtymaumlhallitus/Kokous_2332021/Alueellinen_hyvinvointikertomus_2020(4861))